

בעניין:

1. _____ קונבע, _____
2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
– ע"ר 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד נאסר עודה (מ"ר 68398) ו/או ענת גונן (מ"ר 28359) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088) ו/או עביר גיזבראן-דכוור (מ"ר 44346) ו/או נדיה דקה (מ"ר 66713)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

נגד

1. המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית
2. היוע"ץ המשפטי לגדה המערבית
ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

המשיבים

עתירה למתן צו על-תנאי ולצו ביניים

מוגשת בזאת עתירה דחופה למתן צו על תנאי שיורה למשיב 1 לבוא וליתן טעם מדוע לא יימנע מהפעלת סמכותו לפי תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 (להלן: "תקנה 119"), לרבות החרמה, הריסה או פגיעה בכל דרך אחרת בבית העותר 1, הממוקם בג'נין בצפון הגדה המערבית.

בקשה בהולה למתן צו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן בדחיפות צו ביניים, שיורה למשיבים או מי מטעמם להימנע ממימוש צו החרמה וההריסה אשר נקבע כי יבוצע החל מיום 22.3.2018 בשעה 10:30, ו/או מכל פגיעה בלתי הפיכה בבית העותר 1, ובכלל זה להורות על השהיית צו ההריסה, וזאת עד לסיום ההליכים בעתירה דנן.

הואיל ולא ניתן להצביע על כל נזק ממשי שיגרם לאינטרס הציבור מעיכוב ביצוע הצו בתקופה קצרה נוספת, ואילו מנגד דחיית הבקשה תוביל לפגיע חמורה בזכויות העותר 1, אך ברור כי מאזן הנוחות נוטה לטובת העותר, בשל הנזק הבלתי הפיך שיגרם לו אם בית המשפט הנכבד לא ייעתר לבקשת העותרים. על כן, בית המשפט הנכבד מתבקש להיעתר לבקשה לצו ביניים.

ואלה נימוקי העתירה:

1. עניינה של העתירה הוא בגורלו של בית מגורים, ביתו של העותר 1, שנבנה על ידיו ונמצא בבעלותו הבלעדית. העותר 1 הוא בעל מוגבלות וחי בירדן מזה עשרות שנים. ביתו של העותר 1 מושכר לאחיו, מר _____ קונבע, אשר מתגורר שם עם שמונת בני משפחתו, מהם שני ילדים קטנים. העילה להריסת ביתו של העותר היא פיגוע שבביצעו חשוד בנו של המשכיר, אחיינו של העותר, העצור בידי כוחות הביטחון. הריסת הבית מנוגדת לעקרון יסוד מוסרי, על פיו "לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות, איש בחטאו יומתו" (ספר דברים כ"ד, טז), ובמילים אחרות, עקרון האחריות האישית, עליו מבוסס המשפט כולו.

החלק העובדתי

הצדדים

1. העותר 1 (להלן: **העותר**) תושב השטחים הכבושים, יליד 1962. העותר חי בירדן מזה כ-27 שנים. **העותר הוא הבעלים של הבית נשוא צו ההריסה וההחרמה שהוציא המשיב 1.**
2. העותר נישא לאישה ירדנית בשנת 1991, ומאז הם חיים ביחד בביתם בעיר ארבד שבירדן. בעבר נהג העותר להגיע מספר פעמים בשנה לגדה כדי לבקר את אמו החולה, אולם מאז פטירתה בשנת 2009, הוא מבקר בגדה לעיתים רחוקות בלבד.
3. יצוין, כי בשנת 1985, בעת שעבד באתר בניה בחיפה נפל העותר מפיגום בקומה השנייה של בנין. **כתוצאה מתאונת עבודה זו הוא משותק בחלק התחתון של גופו, מרותק לכסא גלגלים, ואינו ואינו מסוגל לעמוד על רגליו.** בכספי הפיצוי שקיבל בעקבות אותה תאונה שהוכרה כתאונת עבודה, קנה העותר את חלקת הקרקע ובנה את ביתו. הפגיעה האמורה מונעת מן העותר לעבוד ולהתפרנס; משכך, הוא השקיע את מיטב כספו בביתו שהינו מקור להכנסתו, והשקעה להבטחת עתידו של העותר.
העתק מדוח רפואי אודות מצבו של העותר מצורף ומסומן ע/1.
4. העותר 2, המוקד להגנת הפרט (להלן: **המוקד**), היא עמותה רשומה שמושבה בירושלים, הפועלת לקידום זכויות האדם של פלסטינים בשטחים הכבושים.
5. המשיב 1 (להלן: **המשיב**) הוא המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית, מטעם מדינת ישראל, המחזיקה בגדה המערבית תחת כיבוש צבאי מזה למעלה מחמישים שנה; והוא שהוציא צו להחרמה והריסה של כל בית העותר, במסגרת סמכותו ע"פ תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945.
6. המשיב 2 הוא היועץ המשפטי לאזור הגדה המערבית, הינו יועצו המשפטי של המשיב ושל הגורמים הפועלים מטעמו באזור הגדה המערבית (להלן, עם המשיב: **המשיבים**).

מיצוי הליכים

7. ביום 7.3.2018 מסרו נציגי המשיב למר _____ קונבע, אחיו של העותר המתגורר בשכירות בביתו של האחרון (להלן: **מר קונבע**), הודעה על הכוונה להחרים ולהרוס את ביתו המושכר של העותר, וזאת מכוח תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 (להלן: **תקנה 119**). בגוף ההודעה נטען, כי צעד זה ננקט הואיל ובנו של השוכר, מר _____ קונבע, הינו חשוד במעורבות בביצוע פיגוע מיום 9.1.2018 (להלן: **הודעת המשיב**). בהודעה האמורה, ניתנה האפשרות לפנות למשיב 1 בהשגה עד ליום 12.3.2018 בשעה 08:00.

העתק מהודעת המשיב מיום 7.3.2018 מצורף ומסומן ע/2.

8. יציין, כי על פי המידע הקיים בידי המשפחה מדובר בחשוד בלבד, שמוחזק במעצר ימים וטרם הוגש נגדו כתב אישום כלשהו. להודעת המשיב לא צורף מידע כלשהו ולו ראשית ראייה בכל הנוגע למעורבותו, הלכאורית, של _____ בפיגוע מיום 9.1.2018.

9. כשנדע לעותר על הודעת המשיב, ייפה את כוחו של המוקד להגנת הפרט על מנת לפנות בהשגה למשיב. משכך, ביום 11.3.2018 פנה המוקד בהשגה למשיב, ציין את נסיבות המקרה וביקש מהמשיב לחזור בו מכוונתו להרוס ו/או להחרים את בית העותר בשל חומרת הפגיעה הצפויה בזכויותיו, על לא עוול בכפו, ככל שיחיליט המשיב להפעיל את סמכותו ע"פ תקנה 119.

העתק מההשגה שהוגשה למשיב ביום 11.3.2018 מצורף ומסומן ע/3.

10. ביום 19.3.2018 התקבל מכתבה של סגן ירדן חבר, קצינת ייעוץ במדור ביטחון ופילי ביועמ"ש גדמ"ע, ובו נמסר כי **המפקד הצבאי דחה את ההשגה שהוגשה ביום 11.3.2018 כנגד כוונת האחרון להפעיל את סמכותו ע"פ תקנה 119 וניתנה הודעה על החלטת המשיב להחרים ולהרוס את כל חלקי הבית של העותר**. לתשובה צורף צו ההריסה וההחרמה נשוא עתירה זו, וניתנה שהות עד ליום 22.3.2018 בשעה 10:30 לצורך הגשת עתירה.

העתק מתשובת המשיב להשגה מיום 18.3.2018 מצורף ומסומן ע/4;

העתק מצו ההריסה וההחרמה מיום 18.3.2018 מצורף ומסומן ע/5.

הבית נשוא צו ההריסה וההחרמה

11. המבנה נשוא צו ההריסה ממוקם בגינין שבצפון הגדה המערבית.

12. כאמור, העותר נפצע במסגרת עבודתו וכתוצאה מכך הוא משותק בחלק התחתון של גופו, ומרותק לכיסא גלגלים. בכספי הפיצוי שקיבל בעקבות אותה תאונה שהוכרה כתאונת עבודה, קנה העותר בשנת 1992 את חלקת הקרקע עליה בנוי הבית, ובשנת 2001 קיבל היתר בנייה על שמו מוועדת התכנון והבנייה של עיריית גינין. בשנת 2011 הושלמה בניית הבית שמשתרע על שטח של 166 מ"ר, וכולל שלושה חדרי שינה, שלושה חדרי שירותים, מטבח, חדר אורחים וסלון. הבית רשום ברשויות המס ובעיריית גינין על שמו של העותר, וכך גם חשבונות החשמל של הבית.

יצוין, כי **הבית נבנה באופן מיוחד שיתאים לבעל הבית הנכה, לרבות שירותים מיוחדים.**

העתק מנסח טאבו שמראה העברת הבעלות על הקרקע לעותר מצורף ומסומן ע/6;

העתק מהיתר בנייה על שם העותר מעיריית ג'ניון משנת 2001 מצורף ומסומן ע/7.

העתק אישורים מעיריית ג'נין על רישום החשבונות על שם העותר מצורף ומסומן ע/8.

13. מאחר והעותר חי בירדן ומבקר בגדה לעיתים רחוקות, בחודש מרץ 2011 הוא השכיר את

הנכס לאחיו, מר _____ קונבע (להלן: **מר קונבע**). מאז 2011 מתגורר מר קונבע, אביו של

החשוד, עם שמונת בני משפחתו בביתו של העותר, בתמורה לדמי שכירות חודשיים של 600

ש.

העתק מחוזה שכירות שנכרת בין העותר למר קונבע מצורף ומסומן ע/9.

הטיעון המשפטי

14. סמכותו של המשיב להפעיל סנקציה של החרמה, אטימה או הריסה של בית, מצויה בתקנה

119 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945 (להלן: **תקנה 119**). העותרים יטענו, כי תקנה 119

עומדת בניגוד לנורמות המחייבות את המפקד הצבאי ועל כן אל לו לעשות בה שימוש. אם

עשה המפקד הצבאי שימוש בסמכות הנתונה לו ע"פ התקנה, עליו לפעול במסגרת שיקול

הדעת וההלכות שנקבעו על ידי בית משפט נכבד זה ולעמוד במבחני המידתיות. במקרה דנן,

פעל המשיב בניגוד לכל אלה ועל כן דין החלטתו להתבטל.

הסירוב לעיין מחדש בחוקיות השימוש בתקנה 119

15. חרף אי הנוחות שמעורר שימוש התכוף בתקנה 119, הטענות העקרוניות בעניין חוסר

החוקיות של הריסות בתים נדחות פעם אחר פעם ללא דיון מהותי בהן. לכן, **העותרים**

מבקשים לשוב ולהזכיר דברים אלו, מתוך תקווה ואמונה כי העתירה דנן תהווה הזדמנות

לקיום דיון מעמיק בקשיים שמעורר השימוש בתקנה 119 בהרכב מורחב.

... הטענות שהועלו [כנגד חוקיות השימוש בתקנה 119 – נ.ע.] הן כבדות

משקל וראויות לדעתי לבירור יסודי. אכן הטענות העקרוניות-כלליות

שנטענו כאן ודומות להן כבר הועלו בעבר, אך לדעתי הן לא זכו עד כה

לבירור יסודי ומקיף כנדרש, ומכל מקום, לא מלא ועדכני [ההדגשה

הוספה; נ.ע.]

(דברי כבי' השופט מזוז בבג"ץ 7220/15 עליווה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה

המערבית (מיום 1.12.15).

16. בשנים האחרונות הושמעו במספר פסקי דין הערות ביחס לשימוש בתקנה 119 ובסמכות

המשיב לבצע הריסת בתים או חלק מהם מכוחה. בבג"ץ 8150/15 **דאוד אבו ג'מל נ' מפקד**

פיקוד העורף (להלן: עניין אבו ג'מל) קבע כבי' השופט מזוז בפסקה 3 לפסק דינו:

את עמדתי בסוגיות אלה- לפיה הפעלתה של תקנה 119 מעלה שורה של

שאלות משפטיות קשות, הן בהיבט של המשפט הבינלאומי והן בהיבט של

המשפט החוקתי הישראלי, אשר להשקפתי טרם ניתן להן מענה הולם ומספק

בפסיקתו של בית משפט זה – הצגתי במספר הזדמנויות בשנתיים האחרונות...

17. וכך קבעה גם כבוד השופטת ברון, על אף שהצטרפה לדעתו של כב' השופט עמית לעניין דחיית העתירה עצמה: **"אציין עם זאת כי אני שותפה לקולות הקוראים לעיון מחדש בהלכה זו [הסמכות מכוח תקנה 119 – נ.ע.] בהרכב מורחב של שופטים"** (פס' 1 לפסק דינה).

18. להערות אלו הצטרף גם כבוד השופט פוגלמן בבג"ץ 1630/16 מסודי פתחי זכריא נ' מפקד כוחות צה"ל (ניתן ביום 23.3.16):

בצד זאת, ועל אף עמדתי כי כל עוד ההלכה לא שונתה יש לנהוג על פיה, **הוספתי כי הייתי מציע לעיין מחדש בהלכה זו כדי לפרוש את היריעה במלואה הן ביחס לדין הפנימי, הן לגבי סוגיות מן המשפט הבינלאומי** (ההדגשה הוספה; נ.ע.).

19. כפי שציין כב' השופט פוגלמן שם, עמדות אלו הושמעו גם על ידי שופטים אחרים:

מאז ניתן פסק הדין בעניין סידר נשמעו קולות נוספים בהתייחס לשימוש בתקנה 119 לצורך הריסת בתים, בנוסחים ובדגשים שונים (ראו למשל חוות דעתו של השופט מ' מזוז בבג"ץ 7220/15 עליוה נ' **מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (1.12.2015), ופסקה 13 לחוות דעתו בבג"ץ 8150/15 **אבו ג'מל נ' מפקד פיקוד העורף** (22.12.2015) ("לדעתי, סנקציה המכוונת עצמה לפגיעה בחפים מפשע, אינה יכולה לעמוד"). ראו גם פסקה 2 לחוות דעתו של השופט צ' זילברטל, שם ("טעמיו של השופט מזוז הם טעמים כבדי משקל המבוססים על עקרונות יסוד חוקתיים, כמו גם על טעמים של צדק והגינות בסיסיים. אילו הסוגיות האמורות היו באות לראשונה בפני בית משפט זה, אפשר שהייתי נוטה להצטרף לעיקרי עמדותיו"); ראו עוד פסקאות 1-2 לחוות דעתה של השופטת ד' ברק-ארז בבג"ץ 8567/15 **חלבי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (28.12.2015) ("אין לנו מוצא בעת הזו מלבד כיבוד פסיקתו העדכנית של בית משפט זה, תוך הימנעות מפרקטיקה של החלת דין שונה בהתאם להרכב השופטים [...] יש לכאורה טעם בטענה כי הפעלת הסמכות שעניינה הריסת בתים מעוררת קושי מהיבטה של דרישת המידתיות [...] אולם, בהתאם לעקרונות הפעולה המחייבים את בית המשפט כמוסד וחרף הקושי הכרוך בכך, אני מצטרפת לתוצאה שאליה הגיע חברי המשנה לנשיאה א' רובינשטיין בעניין דחייתה של העתירה הנוכחית"). ראו גם חוות דעתו של השופט צ' זילברטל, שם. עוד קודם לעניין סידר, ראו פסקה 1 לחוות דעתה של השופטת א' חיות בעניין המוקד להגנת הפרט ("הסוגיות המועלות בעתירה הינן קשות ומטרידות ולא אכחד כי ההליכה בתלם ההלכה הפסוקה בעניין זה אינה קלה").

20. אך לפני שבועות ספורים בפסק הדין האחרון שדן בנושא זה, חזר כבוד השופט פוגלמן על עמדתו בבג"ץ 628/18 **כמיל נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (28.2.2018), שם ציין כי

דברים אלה, יפים גם לבקשתם של העותרים כי נשוב ונדון – בהליך הנוכחי – בסוגיות העקרוניות שמעוררת מדיניות הריסת הבתים ... את דעתי בעניין ההלכה הנוהגת לגבי הריסת בתים מכוח הוראת תקנה 119 לתקנות ההגנה והקשיים העקרוניים הכרוכים בה הבעתי לא אחת (ראו למשל חוות דעתי בבג"ץ 15/5839 סידר נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (2015.10.15) ... כפי שצינתי בפרשות אלו, אף שאני סבור כי ראוי לעיין מחדש בהלכה זו על מנת לפרוש את היריעה לגביה במלואה, הרי שזו מחייבת עד שלא תשתנה, ככל שכך יקרה, בהרכב מורחב.

21. גם כב' השופט (בדימוס) ג'ובראן הצטרף להשגות אלו במסגרת בג"ץ 1938/16 **אבו אלרוב נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (24.3.2016, להלך: "עניין אבו אלרוב"), שם ציין:

אודה ולא אכחד, כי דעתי אינה נוחה מהשימוש בסמכות הקבועה בתקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 (להלן: תקנה 119) להוצאת צווי החרמה והריסה לבתייהם של מחבלים (להלן: הסמכות), כאשר שאר הדיירים בבתיים אלו לא היו מעורבים בפעילות טרור... השימוש בסמכות מעורר קשיים בתחומי המשפט הפנימי והמשפט הבינלאומי, אשר סבורני כי טרם זכו לליבון מעמיק בפסיקה, בפרט נוכח השימוש ההולך וגובר בסמכות זו, על רקע המצב הביטחוני העגום וגל הטרור הגואה...

תקנה 119 מנוגדת לנורמות המחייבות את המפקד הצבאי

22. בראש ובראשונה מחויב המפקד הצבאי לפעול בהתאם למשפט ההומניטארי הבינלאומי ודיני הכיבוש הכלולים בו. המשיב הוא נאמן השטחים הכבושים, ואינו הריבון שם. מכלול סמכויותיו בשטח הכבוש נתון לו מכוח המשפט הבינלאומי, אשר מהווה את הבסיס הנורמטיבי הבלעדי להפעלת סמכויותיו (בג"ץ 2150/07 אבו צפיה נ' שר הביטחון (לא פורסם, 29.12.2009)).
23. תקנה 119 סותרת שתי הוראות מרכזיות של אמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה (להלן: **אמנת ג'נבה הרביעית**), המהווה את הבסיס לדיני הכיבוש בדין הבינלאומי. סעיף 33, האוסר על הטלת עונש קולקטיבי ומעשי תגמול כלפי מוגנים ורכושם וסעיף 53 לאמנה, האוסר על המעצמה הכובשת להרוס בתים ורכוש.
24. כן סותרת התקנה את סעיף 50 לתקנות המצורפות לאמנה, בדבר הדינים והמנהגים של מלחמה ביבשה (האג, 1907) (להלן: **אמנת האג**), האוסרת על הטלת ענישה קולקטיבית ואת תקנה 43 לאמנה, האוסרת על פגיעה והרס של רכוש.
25. שנית, המשיב מחויב לפעול גם בהתאם למשפט זכויות האדם הבינלאומי, ובראש ובראשונה אמנות האו"ם בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות ובדבר זכויות חברתיות וכלכליות. כך נקבע בחוות-הדעת של בית-המשפט הבינלאומי לצדק בעניין חומת ההפרדה. גם בית-משפט נכבד זה בחן את פעולות המפקד הצבאי לפי נורמות אלו. (בג"ץ 9132/07 **אלבסיוני נ' ראש הממשלה**, תק-על 12008 (1) 1213; בג"ץ 7957/04 **מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל**, תק-על 2005 (3) 3333 סעיף 24; בג"ץ 3239/02 **מרעב נ' מפקד כוחות צה"ל**, תק-על 2003 (1) 937; בג"ץ 3278/02 **המוקד להגנת הפרט נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, פ"ד נו(1) 385).
26. תקנה 119 סותרת את סעיף 17 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות (זכותו של אדם שלא להיות נתון להתערבות שרירותית או בלתי-חוקית בביתו), את סעיף 12 (זכותו של אדם לבחור את מקום מגוריו באורח חופשי), את סעיף 26 (הזכות לשוויון בפני החוק), וכן את סעיף 7 (הזכות שלא להיות נתון ליחס או עונש אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים). כך מצאה גם וועדת זכויות האדם של האו"ם (Human Rights Committee), האמונה על בחינת יישומה של האמנה במדינות החברות השונות, בחוות דעתה משנת 2003 בנוגע לישראל.
27. כמו כן סותרת תקנה 119 סעיפים מתוך האמנה בדבר זכויות חברתיות וכלכליות, ובראשם סעיף 11 (הזכות לדיור ולתנאי מחייה נאותים) וסעיף 10 (ההגנה המיוחדת על התא

המשפחת); התקנה סותרת את סעיפים 12-13 וסעיף 17 מתוך ההצהרה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם; והיא עלולה לעלות כדי פשע מלחמה לפי הגדרותיו של סעיף 8 (2) (iv) לחוקת רומא להקמת בית הדין הפלילי הבינלאומי (Extensive destruction and appropriation of property, not justified by military necessity).

הריסת בית מהווה הפרה של האיסור על ענישה קולקטיבית ופוגעת בזכויות יסוד

28. האיסור על ענישה קולקטיבית הוא ממושכלות היסוד של המשפט:
חלילה לך מלעשות כדבר הזה, להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע, חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט (בראשית יח 25).
29. האיסור על ענישה קולקטיבית מצא כאמור את ביטויו במשפט הבינלאומי המנהגי. סעיף 50 לאמנת האג הקובע:

No general penalty, pecuniary or otherwise, shall be inflicted upon the population on account of the acts of individuals for which they can not be regarded as jointly and severally responsible.

30. ואילו סעיף 33 לאמנת ז'נבה הרביעית קובע באופן קטגורי:

No protected person may be punished for an offence he or she has not personally committed. Collective penalties and likewise all measures of intimidation or of terrorism are prohibited...

Reprisals against protected persons and their property are prohibited.

31. וכך בא הדבר לידי ביטוי בפסיקת בית-משפט נכבד זה:

כבר עמד חברי השופט מ' חשין על כך לעניין תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, תפיסת היסוד הינה כי "איש בעונו יישא ואיש בחטאו יומת... אין עונשין אלא אם-כן מזהירין ואין מכים אלא את העברין לבדו" (בג"ץ 2006/97 ג'נימת נ' אלוף פיקוד מרכז – עוזי דיין, פ"ד נא(2) 651, בעמ' 654).

32. יצוין כי גם אם, אליבא דהמשיב, מטרת ההריסה הינה הרתעה, הרי שהלכה למעשה היא פוגעת בחפים מפשע ואשר על כן, במבחן התוצאה, מהווה עונש קולקטיבי.

33. הריסת בית פוגעת בגרעין הקשה של כבוד האדם. כבודו של אדם נפגע אנושות כאשר הוא מושלך מביתו ונותר ללא קורת גג וללא מחסה. הפגיעה הקשה בכבוד נובעת גם מן העובדה שביתו של אדם אינו רק מבנה פיזי, אלא גם מקום אליו יש לאדם קשר רגשי עמוק, מקום המכיל את כל רכושו הרוחני וזכרונותיו (ראו גם (אי-) הלגיטימיות של הריסת בתי מחבלים - הערת פסיקה בעקבות פסק הדין בענין הישאם אבו זהים נגד אלוף פיקוד העורף, מאת פרופ' מרדכי קרמניצר, 24.2.2009, המכון הישראלי לדמוקרטיה).

אופן הפעלת הסמכות

34. למרות שהריסת בית מנוגדת למשפט הבינלאומי ההומניטארי ולזכויות יסוד, קבע בית משפט נכבד זה כי השימוש בתקנה 119 לצורכי הרתעה הוא לגיטימי, כאשר אמצעי זה נדרש

למנוע פגיעה נוספת בחפים מפשע (בג"ץ 2418/97 **אבו פארה נ' מפקד כוחות הצבא**, פ"ד נ"א(1) 226; בג"ץ 6996/02 **זערוב נ' מפקד כוחות הצבא בעזה**, פ"ד נו(6) 407 ועוד).

35. ואולם, הפסיקה הגדירה את מסגרת שיקול-דעתו של המשיב בהפעלת סמכותו להחרים ולהרוס בתים במסגרת תקנה 119.

... אין פירוש הדברים הנ"ל שהמפקדים הצבאיים, בעלי הסמכות, אינם מצווים להפעיל בכל מקרה ומקרה שיקול-דעת סביר וחוש פרופורציה, ושאין בית-משפט זה רשאי וחייב להתערב בהחלטת הרשות הצבאית, כל אימת שזו מתכוונת להפעיל את סמכותה באופן ובדרך אשר הדעת אינה סובלתם (בג"ץ 2722/92 **אלעמרין נ' מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה**, מו(3) 693 (להלן: **פס"ד אלעמרין**), עמ' 669).

36. כך, על המשיב לבחון בקפידה את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה: הפגיעה הצפויה במשפחה, זיקת המפגע לבית, חומרת הפיגוע, גודלו של הבית והשפעת הפעלת הסנקציות על אנשים אחרים, האם לנפגעים מההריסה יש זיקה כלשהי למעשיו של המפגע, האם ניתן שלא לפגוע בבית כולו וכד' (ראו בג"ץ 6299/97 **יאסין נ' המפקד הצבאי**, פורסם בנבו ופס"ד אלעמרין).

37. העותרים יטענו, כי במקרה שלפנינו פעל המשיב תוך חריגה מההלכות שנקבעו כאשר הורה על נקיטת צעד כה קשה וחמור מבלי שבחן בקפידה ובוהירות הנדרשת את נסיבות המקרה.

38. גם אם במקרים אחרים, כפי שטוען המשיב בתשובתו להשגה, התיר בית משפט נכבד זה הריסת בתים בנסיבות שבחלקן דומות למקרה דנן, הרי שיש לבחון כל מקרה לגופו ושיקול הדעת צריך שיהא מבוסס על כלל הנסיבות והעובדות המצטברות. אין לבחון, כפי שעושה המשיב, אם כל נסיבה כשלעצמה מאפשרת הפעלת הסמכות ע"פ תקנה 119 אם לא, אלא האם כלל הנסיבות המצטברות במקרה דנן מערערות את הבסיס להחלטתו של המפקד הצבאי.

39. ובאשר לתשתית העובדתית - החלטה חמורה אודות הריסת בית, שביצועה יוצר מצב בלתי הפיך, חובה שתסתמך על עובדות מדויקות ועל איסוף נתונים ובחינתם כהלכה. בפס"ד בבג"ץ 802/89 **נסמאן נ' מפקד כוחות צה"ל באיזור**, ביטל בית המשפט את החלטת המפקד הצבאי להרוס בית והחזיר את העניין לשיקול מחדש נוכח עובדות ונימוקים לא מדויקים:

אין צורך להרבות מלים על כך, שהחלטתה של רשות ציבורית צריכה להיות מעוגנת בעובדות ובנתונים אשר נאספו ונבחנו כהלכה, קודם שאלה יהיו תשתית עובדתית להחלטתה (וראה לעניין זה בג"ץ 297/82 [1], בעמ' 48-49). משנמצא, שחלק מתשתית זו אין לו על מה שיסמוך, מן הראוי לבטל את החלטת המשיב, על-מנת שישקול מחדש את עמדתו, לאור עובדות המקרה האמיתיות.

... יש לזכור, שהמדובר בהריסה ובאטימה של מבנה שבו מתגוררים אחרים, פעולה שכתוצאה ממנה ייפגעו גם מי שלא חטאו. אכן, כפי שנקבע לא אחת, לא יתערב בית-משפט זה בהחלטת המפקד הצבאי לפי תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, כשזו עומדת במבחן הסבירות. אך בשל תוצאתה הקשה של פעולה זו, יש מקום, לדעתי, לבחון בכל מקרה בוהירות ובקפדנות,

אם ההחלטה מעוגנת כהלכה בעובדות הרלבנטיות, ואם שיקול הדעת הופעל על-ידי המשיב כהלכה (שם, פ"ד מ"ד(2) 601).

מבחני המידתיות

40. בשל הפגיעה הקשה בזכויות יסוד, ובשל הנזק הבלתי הפיך הנגרם, נקבע כי החרמה והריסת בית לצרכי הרתעה לפי תקנה 119 יעשו בזהירות ובצמצום, וכי על הפעלת הסמכות לעמוד במבחני המידתיות, לאחר שבעל הסמכות ערך בחינה קפדנית ואיזון ראוי בין כלל האינטרסים העומדים על כף המאזניים (ר' בג"ץ 1730/96 סאלם נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, פ"ד נ(1) 353, 359).

אך ההחלטה להרוס את כלי חלקי הבית של העותר על לא עוול בכפו, אשר כל חטאו מתמצא בהשכרת ביתו לאביו של החשוד, אינה יכולה להיחשב סבירה או מידתית בנסיבות העניין.

41. בעניין **עואודה**, וכך גם במסגרת ההחלטה בבקשה לדיון נוסף, קבע בית משפט נכבד זה כי יישומה של סמכות המפקד הצבאי בהתאם לתקנה 119 צריך להיות מצומצם, בכפוף להפעלת שיקול דעת סביר ולמבחני המידתיות.

42. כך, על המשיב לבחון בקפידה את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה: הפגיעה הצפויה במשפחה, האם לנפגעים מההריסה זיקה כלשהי למעשי החשוד, האפשרות שההריסה תביא להרתעה בנסיבות האמורות, האם ניתן לנקוט באמצעים פוגעניים פחות וכיו"ב (ר' בג"ץ **סאלם** לעיל; בג"ץ 6299/97 **יאסין נ' המפקד הצבאי באיו"ש** (פורסם בנבו, 9.12.1997)).

43. המידתיות והאיזון הינם עקרונות-על, החולשים על מרחב שיקול הדעת של המשיב. כך בדרך-כלל, וכך במיוחד בהפעלת סמכות חריגה זו לפגוע בחפים מפשע על לא עוול בכפם:

הפעלת סמכות על פי תקנה 119 לתקנות ההגנה צריכה להיות תוצאה של איזונים: בין חומרת המעשה שביצע המפגע לבין חומרת הסנקציה המופעלת; בין הפגיעה שתיגרם למשפחת המפגע לבין התועלת שתיגרם כתוצאה מהרתעת מפגעים פוטנציאליים אחרים; בין זכות בני משפחתו של המפגע לקניינם, לבין הגנה על ביטחון הציבור. איזון זה, כחלק ממבחני המידתיות החוקתיים הידועים, מחייב כי האמצעי ההרתעתי שנקט יביא באופן רציונאלי להגשמת המטרה הראויה; כי האמצעי יפגע בזכות המוגנת במידה הפחותה האפשרית לשם השגת המטרה הראויה; וכי האמצעי שנבחר יענה גם על מבחן-המשנה השלישי של ה"יחסיות" הרלבנטית, דהיינו שיימצא בו יחס ראוי ("מידתיות" במובן הצר) בין התועלת הצומחת מהאקט והגשמת התכלית העומדת בבסיסו לבין הנזק העלול להיגרם בשל כך לזכות החוקתית (עיינו: אהרן ברק **מידתיות במשפט** 471 (2010); השוו: בש"פ 8823/07 **פלוני נ' מדינת ישראל**, בפיסקה 26 לפסק דינו של חברי, המשנה לנשיאה, השופט א' ריבלין ([פורסם בנבו], 11.2.2010)). במסגרת זו יש גם להשתכנע כי לא ניתן יהיה להגשים אותה מטרה באמצעי דרסטי פחות מהריסת בית או איטומו (ראו: בג"ץ **אבו דהים**; עניין **שריף**) (בג"ץ 5696/09 **מוגרבי נ' אלון פיקוד העורף**, להלן: **פס"ד מוגרבי**, פס' 12 לפס"ד).

44. לאור דברים אלה יטענו העותרים, כי החרמה והריסת ביתו של העותר לצורך הרתעה אינה עומדת במבחני המידתיות – לא במבחן הקשר הרציונלי בין האמצעי למטרה, ומעבר לנדרש, גם לא במבחן האמצעי שמידתו פחותה ובמבחן הנזק מול התועלת (מידתיות במובן הצר).

העדר קשר רציונלי בין האמצעי למטרה הנתענת – היות הבית שכור

45. העותרים סבורים כי הפעלת סמכותו של המשיב ע"פ תקנה 119 במקרה דנן, איננה מגישה את התכלית ההרתעתית המוצהרת, שלשמה הוענקה, לכאורה, הסמכות למשיב להוציא צווי החרמה והריסה.

46. כאמור בראשית הדברים, הקרקע והבית שעליה מצויים בבעלותו הבלעדית של העותר. העותר קנה את הקרקע בשנת 1992, ובנה את הבית בשנת 2011. העותר מתגורר בירדן מזה יותר מ- 27 שנים, ומבקר בגדה לעיתים רחוקות. משכך, השכיר העותר את הבית לאחיו, מר קונבע, בתמורה לדמי שכירות חודשית של 600 ש"ח. **למפגע ולבני משפחתו הגרעינית מעולם לא הייתה זיקה קניינית כלשהי לבית נשוא הודעת צו ההריסה.** בשל מגוריו של העותר בירדן במשך תקופה די ארוכה, לא ניתן לבסס טענה לגבי קשר מהותי בינו לבין החשוד, הוא לא היווה גורם משמעותי בחייו ולא בחינוכו, ועל כן סביר להניח גם כי הפגיעה בו והנזק שעלול להיגרם לנכס שבבעלותו לא היוו שיקול מבין מכלול שיקוליו של מפגע פוטנציאלי בנסיבות דומות.

47. כאמור, מדובר בעותר שסובל ממגבלות קשה, שמונעת ממנו לעבוד ולהתפרנס. לעותר אין נכסים נוספים בגדה המערבית, **וזהו ביתו היחיד.**

48. כפי שצוין לעיל, העותר השכיר את ביתו למר קונבע תמורת דמי שכירות חודשיים. חוזה השכירות נכרת עם אביו של החשוד, והאחרון הינו בגדר דייר נלווה למשפחתו שהתגוררה בבית. המשיב החליט על הפעלות סמוכות ע"פ תקנה 119 כנגד ביתו של העותר בטענה שבנו של השוכר חשוד במעורבות בפיגוע מיום 9.1.2018. **לחשוד ולבני משפחתו לעולם לא הייתה זיקה קניינית כלשהי לבית. הקרקע והבית נשוא צו המשיב, הם בבעלותו הבלעדית של העותר.**

49. **העובדה כי הבית נשוא צו ההריסה מהווה נכס שכור אשר אינו מצוי בבעלות משפחתו של החשוד, מנתקת לחלוטין את הקשר הרציונלי (המוטל ממילא בספק) בין הריסת הבית לבין האפקט ההרתעתי אותו המשיב מבקש להשיג.** אף אם היה קשר רציונלי, הרי שלאור הפגיעה הקשה ביותר בקניינו של העותר, הפעלת הסמכות ע"פ תקנה 119 אינה מידתית ואינה עומדת בקנה אחד עם הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

50. במצב דברים זה, **קשה לראות כיצד הריסה והחרמה של בית, המצוי בבעלותו של גורם שלישי, עשויה לתרום למטרה הנתענת** – הרתעה של מפגעים פוטנציאליים במקרים דומים

בעתיד. נהפוך הוא, הפעלת סמכות 119 במקרה דנן לא רק כי לא תשיג את מטרת ההרתעה אלא עלולה היא להוביל להחלשתה. בשים לב, לפגיעה האנושה והקשה בזכותו הקניינית של העותר, **נדרשת מידה גבוהה של הוכחה לגבי יעילותו של אמצעי כה קשה, כאשר מדובר בהפעלת הסמכות ע"פ תקנה 119 כנגד גורם שלישי, שחי בירדן מזה עשרות שנים, שכלל לא השכיר את הבית לחשוד עצמו.**

51. יש להבחין בין בית שהוא ביתו וקניינו של החשוד, לבין המצב המתקיים בעניינו, שבו המפגע מתגורר בבית הוריו, שהם עצמם מתגוררי בו מכוח חוזה שכירות, והינו בגדר דייר נלווה. במקרה זה כאשר הבית אינו בבעלותו של החשוד ואף אינו בבעלות משפחתו, ומנגד לא נטען כי בני הבית היו מעורבים בדרך כלשהי במעשה המיוחס לכאורה לחשוד הרי שהריסת הבית כולו בנסיבות אלו היא צעד שאינו עומד במבחני הסבירות והמידתיות.

52. אמנם ההלכה קבעה כי ניתן להרוס בית שכור שבו התגורר מפגע כאשר המשכיר אינו בגדר גורם שלישי זר. אולם, העותרים סבורים כי גם אם בית המשפט הנכבד יחליט במקרה דנן כי המשיב היה רשאי להפעיל את סמכותו ע"פ תקנה 119 כנגד ביתו של העותר על אף שמדובר בנכס שכור, **הרי ביקורת שיפוטית על החלטת המשיב אינה מסתיימת במישור הסמכות. בית המשפט הנכבד מתבקש לבחון את שיקול הדעת בהפעלת הסמכות, וזאת לאורן של נסיבות המקרה ובישם לב למבחני המידתיות.**

53. יפים לענייניו, דבריה של כבוד הנשיאה (כתוארה אז) השופטת נאור, בבג"ץ 7040/15 פדל מוסטפא פדל חמאד נ' המפקד הצבאי ואח' (להלן: ענין חמאד), שדן בעתירה שהוגשה נגד החלטת המשיב להרוס נכס מושכר בו התגוררה משפחת מפגע שהיה מעורב באירוע ביטחוני:

... כידוע, ביקורת שיפוטית על החלטת המשיבים אינה מסתיימת במישור הסמכות. יש לבחון כאמור גם את שיקול הדעת בהפעלת הסמכות, וזאת לאורן של נסיבות המקרה ובישם לב למבחני המידתיות. לפי מבחנים אלה, צריך להתקיים בין היתר קשר רציונלי בין התכלית לבין האמצעי שננקט.

54. יצוין, כי **בעניין חמאד**, הורה בית משפט נכבד זה על ביטול צו ההריסה שהוציא המשיב, בשל היות המשכיר גורם שלישי זר שאינו מעורב באירוע הביטחוני, ומשכך בית המשפט סבר כי לא קיים קשר רציונלי בין הריסת הבי מושכר לבין התכלית ההרתעתית המוצהרת מפגולה זו. כך קבעה כבוד הנשיאה (כתוארה אז) נאור בפסק הדין מיום __:

כפי שפורט לעיל, בשורת פסקי-דין קבע בית-משפט זה כי מטרת הריסת בתי מחבלים אינה הענשת משפחותיהם, כי אם הרתעה של מחבלים פוטנציאליים, אשר עשויים להימנע מביצוע מעשי טרור אם ידעו כי בביצוע מעשים אלה הם מסכנים את מקום המגורים שלהם ושל בני-משפחתם. עם זאת, **ספק רב בעיני אם בנסיבות העניין שלפנינו, יש בכוחה של הריסת הדירה של עבדאללה להרתיע מפני ביצוע מעשי טרור.** כזכור, המשיבים הציגו לנו חומר חסוי התומך בעיקרון בטענת ההרתעה. אולם, אשר – אין בחומר החסוי כל אינדיקציה לכך שהריסת בית בבעלותו של צד שלישי זר אין לו קשר משפחתי או אחר עם המחבל ומשפחתו וכאשר ההפסד הכלכלי למחבל מסייעת בהרתעת מחבלים פוטנציאליים ... פסיקתו האחרונה של בית-משפט זה בעניין המוקד להגנת הפרט דרשה, כפי שפורט, בדיקה של אפקטיביות ההרתעה. אין

בחומר שהוגש לנו כדי להראות אפקטיביות במקרה כמו זה שלפנינו. לפיכך, המקרה שלפנינו שונה ממקרים אחרים שנדונו בפסיקתו של בית-משפט זה.

55. העותרים סבורים, כי גם המקרה דנן שונה ואין דינו כדין כל נכס המושכר לקרובי משפחה. במקרה זה, מדובר בעותר מבוגר בעל מוגבלות קשה שמונעת ממנו לעבוד ולהתפרנס, וזאת כתוצאה מתאונת עבודה משנת 1985. העותר השקיע את כספו בבניית ביתו על מנת שיהיה מקור להכנסתו ולהבטחת עתידו. בשל מטרה זו ונוכח היותו מתגורר בירדן ומבקר בגדה לעיתים רחוקות בלבד, הוא השכיר את ביתו לאחיו, מר קונבע, בתמורה לדמי שכירות חודשיים, בסכום שמקובל באיזור.

56. כאמור, בשל מגוריו של העותר רחוק מהגדה במשך תקופה די ארוכה, לא היה בידי העותר לדעת על כוונתיו של החשוד ולא למנוע פעולה כלשהי. לא ניתן לבסס טענה לגבי קשר מהותי כלשהו בינו לבין אחיינו החשוד, הוא לא היווה גורם משמעותי בחייו ולא בחינוכו, ועל כן סביר להניח גם כי הפגיעה בו והנזק שעלול להיגרם לנכס שבבעלותו לא היוו שיקול מבין מכלול שיקוליו של מפגע פוטנציאלי בנסיבות דומות.

57. לאור כל האמור לעיל העותרים סבורים, כי אין בכוחה של החרמת והריסת ביתו של העותר להגשים את המטרה המוצהרת של הפעלת תקנה 119 - הרתעה של מפגעים פוטנציאליים אשר עשויים להימנע מביצוע פיגועים אם יידעו כי בכך הם מסכנים את בתיים ובתי בני משפחתם. למעשה, אין בכוחה של הריסת ביתו של העותר, שחי בירדן מזה כשלושים שנה ושאינו בינו לבין מעשיו של החשוד כל קשר, להרתיע מפני ביצוע פיגועים בעתיד. מדובר בצעד דרסטי שיגרום לפגיעה קשה ביותר בזכויותיו של העותר, וכתוצאה מכך ייגרם, בין היתר, הפסד כלכלי כבד לעותר, בעוד החשוד ובני משפחתו יפנו את המושכר ויצאו כמעט בלא כל נזק.

58. כמו כן, אין די בכך שהאמצעי אותו מבקש המשיב להפעיל מגשים, לכאורה, באופן חלקי או שולי את המטרה המוצהרת שעומדת מאחורי הפעלת סמכותו ע"פ תקנה 119. על המשיב להראות כי פעולתו עומדת ברף הגובה של מבחן המידתיות, וזאת בשל הפגיעה הקיצונית הכרוכה בהפעלת סמכותו במקרה דנן. כפי שנקבע בבג"ץ 3648/97 **ישראל סטמקה נ' שר הפנים ואח'**:

בהחילנו את עילת המידתיות נזכור עוד זאת, כי כעוצמת הזכות הנפגעת או כעוצמתה הפגיעה בזכות כן תהא עוצמת הקפדתנו עם הרשות בעילת המידתיות.

מבחן המידתיות השלישי – מבחן המידתיות "הצר"

59. כאמור, עמדת העותרים היא כי גם אם מטרת ההריסה הינה הרתעה, הרי שהלכה למעשה היא פוגעת ומענישה חפים מפשע. גם אם התכלית היא אכן השגת הרתעה, הרי שבשים לב לפגיעה האנושה בזכויות העותר, שהינו בגדר גורם שלישי שלא היה בידו לצפות או למנוע את פעולת בנו של השוכר, נדרשת מידה גבוהה של הוכחה לגבי יעילותו של אמצעי כה קשה ובלתי הפיך כהריסת ביתו.

60. ויודגש, כפי שפורט בהרחבה לעיל כי עמדת העותרים היא כי האיסור על הריסת בתים של אנשים חפים מפשע הוא מוחלט וכי מדיניות המשיבים היא בלתי חוקית, הן לפי המשפט הבינלאומי והן לפי המשפט הישראלי, וזאת ללא קשר לאפקטיביות של מדיניות זו או יכולת ההרתעה הטמונה בה. כאשר מעשה מסוים הוא אסור, הרי עובדת היותו אפקטיבי אינה מבטלת את האיסור. אך למעלה מן הצורך יש לציין כי שאלת מידת האפקטיביות של מדיניות הריסת הבתים, היא שאלה שנויה במחלוקת בקרב שופטי בית המשפט הנכבד, וגם מחוצה לו.

61. העותרים כמובן אינם חשופים לחומר המודיעיני אותו מצייגים המשיבים בהליכים מסוג זה בפני בית המשפט הנכבד, ולכן אין בידם היכולת לחלוק על קביעות חלק משופטי בית משפט נכבד זה, כי הוצג בפניהם מידע חסוי המעיד שיש בשימוש בתקנה 119 "להוות גורם מרתיע כלפי מחבלים ומפגעים פוטנציאליים, ולהשפיע על סביבתם הקרובה לבל יאפשרו יציאת מפגעים מקרבם". אך חרף זאת, ואף אם כבר נקבע כי "ככלל, שאלת יעילות ההרתעה הגלומה בהפעלת תקנה 119 היא ענין להכרעת גורמי הביטחון..." כדברי כבוד המשנה לנשיאה (כתוארו אז) א' רובינשטיין בבג"ץ 5376/16 חוסין אבו ח'דיר נ' שר הביטחון, וכי "מידת היעילות של מדיניות הריסת הבתים היא עניין להערכתם של גורמי הביטחון" כדברי כב' השופט אלרון בבג"ץ 8786/17 אבו אלרוב נ' מפקד כוחות הבצא בדה המערבית), עדיין נותרות להכרעה השאלות (1) האם גורמי הביטחון בוחנים את מכלול השיקולים הרלוונטיים להערכת ההרתעה הנובעת משימוש בתקנה 119, כגון האפקט השלילי שלה ו-(2) מהי מידת הוודאות הנדרשת בדבר מסקנותיהם. אלו הן שאלות משפטיות במהותן, שנתונות להכרעת בית המשפט הנכבד, ואשר העותרים יטענו שלא קיבלו מענה מספק בהחלטת המשיבים.

62. **העותר חף מפשע ואין כל טענה לגבי ידיעתו אודות מעשיו של בן השוכר או על קיומם של סימנים מקדימים לגבי אפשרות התרחשות אירוע זה או אחר.** כאמור העותר אינו מתגורר בגדה המערבית מזה שנים רבות. העותר העתיק את חייו לירדן לפני למעלה מ-27 שנים. **לא היה בידי העותר לצפות כי בנו של השוכר יהי מעורב בפעילות אסורה כלשהי ואף לא היה בידו למנוע פעולה כזו שמיוחסת לחשוד.**

63. יפים לעניינו דבריה של כבוד השופט ע' ברון בבג"ץ 1125/16 חמד מרעי נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית:

ככלל, הפעלת סמכות ההריסה על יסוד חומרת המעשים המיוחסים למחבל בלבד, ללא מתן משקל כלשהו למידת מעורבותם של בני משפחתו במעשיו, אינה עומדת לטעמי במבחן המידתיות במובנו הצר בנסיבות שבהן כוחה ההרתעתי של ההריסה, לכל הפחות אינו חד משמעי. ויוער, כי בפסיקה שיצאה מלפני ערכאה זו כבר הודגשה החשיבות שיש לייחס לשיקול בדבר מעורבות או ידיעה של המשפחה בדבר כוונותיו הרצחניות של יוצא חלציה, לצורך בחינת מידתיות ההחלטה על הריסת בית המשפחה (ראו דברי השופטת א' חיות בעניין המוקד להגנת הפרט, פסקה 4; ודברי השופט ע' פוגלמן בעניין סידר (פסקה 6), ובעניין זכריא (פסקה 2); ולאחרונה, גם דברי השופט ס' גיוראן בעניין אלרוב (פסקה 2) [ההדגשה הוספה; נ.ע.].

64. הפגיעה בעותר הינה בגדר ענישה קשה על לא עוול בכפו. צעד דרקוני כזה עומד בניגוד לתכלית ההרתעתית שאותה מבקשת תקנה 119 להשיג. **כאשר הסנקציה מופעלת גם כלפי גורם שלישי לא מעורב, ואינה מכוונת רק כלפי בעלי זכות קניינית שהייתה להם מעורבות או ידיעה מוקדמת, היא לא מקדמת את המטרה הנטענת של הרתעה במקרים עתידיים דומים.**

בחינת התוצאות השליליות כחלק מהערכת ההרתעה של תקנה 119

65. כפי שהובהר בשורת פסיק דין של בית המשפט הנכבד זה, המידע שמוצג על ידי המשיבים במסגרת חוות הדעת החסויה לעניין אפקטיביות ההרתעה של תקנה 119 נוגע ל"תוצאות החיוביות" של התקנה, לא לתוצאות השליליות הטמונות בה.

66. הקביעה כי הריסת בתים במצב הביטחוני השברירי בו אנו חיים עשויה להביא להרתעה ולרגיעה ולא לתוצאה ההפוכה של החמרת המצב הביטחוני, אינה נטולת ספקות. אף אם ככלל בית המשפט הנכבד אינו מתערב בשאלות מסוג זה, ישנם מקרי קיצון המצדיקים התערבות, או לפחות דרישה מוגברת מהמשיב לבסס את התועלת שבהחלטתו, וזאת בפרט אם הערכות המשיב כיום אינן כוללות רכיב זה. מן המפורסמות היא כי החלטה אשר לא ניתן במסגרתה שיקול ראוי לשיקולים הרלוונטיים הינה בלתי סבירה (בג"צ 341/81 מושב בית עובד נ' המפקח על התעבורה, פ"ד לו (3) 349, פס' 9).

67. ואולם, לא רק שאין כל ראיה לכך שהריסת בתים משרתת את המטרה המוצהרת של הפעולה, אלא שכידוע רשויות הביטחון בעצמן הגיעו בעבר למסקנה כי הנזק שנגרם כתוצאה מהריסת בתים עלה על התועלת, ולכן אף הופסק השימוש באמצעי זה (לאור אימוץ המלצות ועדה ב בראשות האלוף שני משנת 2005), ומאז נדמה שלא נאספו נתונים אמפיריים להצביע על תמונת מצב אחרת.

68. חשיבות הצורך לשמור על ביטחון אזרחי ישראל אינה מוטלת בספק, אך לא ברור מדוע סבורים המשיבים כי שימוש באמצעי זה יביא להרתעה מקום בו נכשל בעבר, וכיצד אין בו דווקא להביא להסלמה במצב הביטחוני.

69. ההיגיון הבריא דווקא מלמד אותנו כי לפגיעה בחפים מפשע ולענישה קולקטיבית קיימות גם תוצאות שליליות של הגברת העוינות והשנאה, והנחלת התחושה כי ישראל אינה מייחסת כל ערך לשלומם ולרווחתם של פלסטינים, גם אם הינם חפים מפשע ואינם מעורבים בכל פעילות עוינת. תחושה והכרה זו עלולה להנחיל תחושות של ייאוש וכך לגרום להגברת נכונותם של מפגעים עתידיים לפעול. בכך עלול ההרס ללא אבחנה המתוכנן על ידי המשיבלעודד פעולות פגיעה נוספות.

70. עמד על כך מר עמי איילון, ראש השב"כ לשעבר, (מתוך דבריו שפורסמו בעיתון "הארץ" ביום 9.8.16):

מומחים רבים הביעו כבר את דעתם, כי במציאות הטרור כיום, כאשר הפיגועים נעשים על ידי יחידים שפעמים רבות מונעים ממצוקה אישית, הסבירות שמדיניות הריסת בתי משפחותיהם אכן מרתיעה, נמוכה למדי. אפילו אם נניח שבטווח הקצר היא עשויה להיות אפקטיבית במקרים בודדים, הרי שבטווח הארוך, הנמדד כיום בחודשים ספורים, הכעס,

השנאה, וההשפלה, המתודלקות על ידי אידיאולוגיות רדיקליות יותר מאלה של חמאס, יביאו דווקא להגברת הטרור. [...] ברוב המקרים השפלה מעגנת רצון לנקמה יותר מאשר מרתיעה. [...] ואם כך הם פני הדברים, הרי שהריסת בתי משפחות מחבלים קרובה יותר לפעולת תגמול מאשר לפעולת מנע, וכשהיא מכוונת נגד מי שאינם המפגעים עצמם היא בלתי לגיטימית, כל עוד לא יוכח אחרת מעבר לכל ספק סביר.

71. על פי עמדות חלק משופטי בית המשפט העליון, ניתן להצדיק שימוש באמצעי ביטחוני אם יהיה בכך להציל נפש חיי אדם אחד. ובכן – עיקרון זה צריך להנחות את בית המשפט הנכבד גם לאור התוצאה השלילית שעשויה לצמוח מהשימוש באותו אמצעי. הריסת בית בניסיון להרתיע עלולה באותה מידה דווקא להוביל אדם לבצע פיגוע כנקמה על כך ולפגוע בחיי חפים מפשע.

72. טיעון זה נתמך בדוגמאות קונקרטיות כגון עניינו של _____ מוגרבי (שנדון ב.ת.פ. 42425-02-16 מדינת ישראל נ' _____ מוגרבי), וכן עניינו של _____ אבו ג'מל (שביצע פיגוע ימים ספורים לאחר הריסת בית קרובי משפחתו (ראה בג"ץ 8150/15) המדגימות כי הריסת בתי משפחות חשודים בטרור מובילה גם לתוצאה ההפוכה, קרי, עידוד מעשי טרור ויצירת רצון לנקמה מהצד הפלסטיני בשל הפגיעה הקשה בבית משפחותיהם ובבני משפחתם.

מידת הוודאות בנוגע לאפקטיביות ההרתעה

73. בשים לב לפגיעה האנושה הצפויה בזכויות העותר מפיגוע בנכס שהוא בבעלותו בלבד, כשאינן כל זיקה קניינית כלשהי בין החשוד או בני משפחתו הגרעינית לבין הנכס, נדרשת מידה גבוהה של הוכחה לגבי יעילותו של אמצעי כה קשה ובלתי הפיך כהריסת בית העותר. העותרים יטענו שהמשיבים לא עמדו בנטל גבוה זה, וכי בפועל קיימת היום עמימות לגבי מידת ההרתעה המושגת.

74. אי בהירות זו אודות התועלת המושגת באמצעות השימוש בתקנה 119 מחד, והתוצאות השליליות שיש לפגיעה בחפים מפשע ולענישה קולקטיבית מנגד, העסיקה כידוע גם את ביהמ"ש הנכבד. כך, כפי שקבעה כב' השופטת ברון בבג"ץ 1125/16 **מרעי נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, בכל הנוגע להצדקה המקובלת לשימוש באמצעי של הריסת בתים, הנסמכת על טענת ההרתעה (בעמ' 33-34):

... נדרש להכיר בכך שאפקטיביות ההרתעה הגלומה בהריסת בתים היא סוגיה נכבדה וטורדת, המעסיקה רבות את בית המשפט וכפי הנראה תמשיך להעסיקו גם בעתיד הנראה לעין... ההצדקה המקובלת לשימוש באמצעי של הריסת בתים נסמכת על כך שכאשר על כפות המאזניים ניצבים מצד אחד הסיכוי למנוע שפיכות דמים, ומצד שני פגיעה בקניינה של משפחת מחבל – יש "לחוס על החיים...". **אלא שבפועל, התמונה ההרתעתית אינה כה ברורה, לא כל שכן חד-משמעית.** אמנם אין לשלול את רציונל ההרתעה, ואולם יש יסוד לסברה כי להריסת בתים כוח הרתעתי נקודתי בלבד בזמן ובמקום – וכי מן הצד האחר, נודעת לאמצעי זה השלכה חמורה של הסלמת היחסים בין הצדדים והזנת השנאה ואף מעשי הטרור כלפי ישראל (ראו, למשל, את סקירתה המקיפה של השופטת א' חיות בעניין המוקד להגנת הפרט, פסקה 5 לחוות דעתה) (הדגשות הוספו; נ.ע.).

75. כבוד השופטת ברון חזרה על עמדתה בנוגע לנתונים שהציגה המדינה במעמד צד אחד ביחס לתועלת ההרתעית של הריסת בתים גם במסגרת פסק הדין בבג"ץ 799/17 **קונבר נ' מפקד פיקוד העורף** (מיום 23.2.17):

"במהלך הדיון לפנינו הבהיר בא כוח המשיב כי ההערכה החד-משמעית של הגורמים הביטחוניים היא, שהתועלת ההרתעתית הגלומה בהריסת בתים עולה עשרות מונים על הנזק שעלול לצמוח מהשימוש באמצעי זה. ואולם, עיון בחוות הדעת מטעם המשיב, שעליה נסמכת לכאורה הערכה זו, **מלמד כי לא ניתן למצוא בה בסיס אמפירי או תשובה מדעית לשאלה הנכבדה של יעילות ההרתעה הגלומה בהריסת בתים. כשלעצמי, איני סבורה כי התמונה ההרתעתית העולה מחוות הדעת היא כה ברורה, בוודאי לא החלטית; ובכל מקרה ניכר כי היא מעוררת שאלות נוקבות. כך במיוחד לגבי היקף המקרים שבהם הריסת בתים פועלת דווקא בכיוון ההפוך, מעודדת או מגבירה שנאה ומעשי אלימות אחרים נגד יהודים. כבר עמדתי על כך שהספקות המרחפים מעל הכוח ההרתעתי של הריסת בתים, גוזרים לא רק חובת בדיקה עצמית מתמדת מצידם של גורמי הביטחון כפי שציין חברי – אלא מהווים אף שיקול נכבד בבואו של בית המשפט לבחון את מידתיות השימוש שעושה המשיב באמצעי זה (ראו: בג"ץ 1125/16 מרעי נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית, בפסקה 5 לחוות דעתי (31.3.2015)).**" (דגשים הוספו; נ.ע.)

76. בעניין **אבו אלרוב**, התייחס גם כב' השופט גיזבראן לסוגית יעילות ההרתעה והראיות הנדרשות על מנת לתמוך בטענה זו בקובעו כי (שם, בפסקה 4):

...כידוע, הוצאת צווי הריסה והחרמה הפכה לאמצעי תגובה מקובל לפיגועי טרור רצחניים, אשר תכליתו למנוע פיגועים עתידיים. תכלית זו של הגנה על חיי אדם ראויה היא...אלא שלא די, לגיטימי, באפשרות ערטילאית בדבר הצלחת חיים כאשר מולה עומדת פגיעה אמיתית, ממשית ומוחשית בזכות לקניין ובכבוד האדם. מטבע הדברים, ההרתעה אותה ניתן להשיג באמצעות הכלי של צו החרמה והריסה נשחקת עם חלוף הזמן ועל התגברות השימוש בכלי זה...הצווים הם שטר ושוברו בצידו, שכן הם עשויים, למרבה הצער, ליצור מצבים בהם השימוש בסמכות יוצר דווקא תסיסה אשר תוצאתה בהגברת המוטיבציה לביצוע פיגועים. לא שוכנעתי כי החומר אשר הוצג בפנינו מעגן באופן מספק את המסקנה לפיה השימוש בצווי החרמה וההריסה יוצר הרתעה ממשית ואפקטיבית מפני ביצוע פיגועים(הדגשות הוספו; נ.ע.)

77. כך גם כב' השופט פוגלמן הביע את תהיותיו בנושא זה במסגרת עניין **סידר**:

"תחילה על אותה הרתעה שמבקשת התקנה נושא דיונו להשיג. הרתעת מחבלים מפני נטילת חלק במעשי זוועה – ואנו מצויים בימים טרופים ורעים של גל טרור רצחני, אך גם ב"שגרה" נכון הדבר – תועלתה גדולה. למעשה, אם הריסת בית מחבל פלוני תרתיע מחבל אלמוני מפני פגיעה בחיי אדם, אזי נאמר כי השיג האמצעי הנבחר תועלת שהיא אולי הנעלה ביותר מכל התועלות שניתן להעלות על הדעת. **אלא שיתכן שיש מקום להרהר אחר השאלה אם אמנם הרתעה זו מושגת על דרך שימוש בסמכות שנמסרה למשיבים בתקנה 119.** דומה שכך עשו גורמי הצבא אשר אף שסברו כי ישנו קשר בין הריסות בתי מחבלים לבין הרתעה, מצאו לציין כי ברמה המערכתית קיים מתח בין הרתעה לבין "מחיר ההריסות"; ואף הסיקו כי "כלי ההריסה במסגרת המרכיב ההרתעתי 'שחוק' [...] בהמשך לכך החליטו גורמי הביטחון – החלטה שממנה שינו בהמשך הדרך – על הפסקת פעילות הריסת הבתים לצורך הרתעה כשיטה באזור (תוך שמירתה למצבי קיצון) (ראו שם, פסקה 6 לחוות דעתה של השופטת א' חיות)." (הדגשות הוספו; נ.ע.)

78. לאור הספקות שהועלו על ידי גורמים מקצועיים ועל ידי חלק משופטי בית המשפט הנכבד בדבר התועלת באמצעי של הריסות ואטימות בתים, הרי שבהיעדר תשתית עובדתית גלויה ומסודרת, יש קושי בקבלת עמדת המשיבים כי מדובר באמצעי יעיל להשגת הרתעה. כפי שצינו עמיחי כהן וטל מימרן במאמרם 'עלות ללא תועלת במדיניות הריסת הבתים':

ככלל, ישנה סכנה בהתבססות על שיקולי עלות תועלת מבלי שיהיו נתונים שיבססו אותם. אם אין נתונים שמבססים את היעילות של מדיניות מסוימת, קשה מאוד להסתמך על טענות תועלתניות. העובדה היא שאלה שדגלו בגישה התועלתנית בהקשר של הריסת הבתים לא הצליחו לשים "על השולחן" את הנתונים שמוכחים את צדקתם. בהעדר נתונים אלו, נראה שהיכוח העקרוני לגבי הגישה הלא תוצאתנית מול הגישה התועלתנית מאבד מחשיבותו, שהרי הדוגלים בגישה האחרונה לא יכולים לבסס את עמדתם.

ויפים לעניין זה גם דברי פרופ' קרמניצר, המצוטטים במאמר:

מן הראוי היה לבדוק עוד דבר, ובלי הנתון הזה אין לנו מאזן תועלת אמיתי, יש לנו בלוף. אני מציע לבדוק כמה אנשים הלכו אל דרך הטרור כתוצאה מזה שהם היו קורבנות של המעשים האלה או עדים למעשים האלה. כי תועלת אתה לא בודק רק לפי המבחן של מה זה עשה לאדם פלוני, שאולי החליט לא לעשות, אלא אתה גם צריך לראות איזו מוטיבציה זה זורע באנשים אחרים, אילו כוחות לטרור נגרמים מפעילות מהסוג הזה, שהיא לא צודקת ולא אנושית (מתוך פרוטוקול מספר 342 מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט בנושא זכויות האדם וטוהר הנשק בעת המלחמה בטרור, 6 בדצמבר 2004).

79. בהעדר המוחלט של נתונים אמפיריים לגבי מידת האפקטיביות ו"ההרתעה" הנטענת, הטלת עונש דרקוני המוביל לנזק בלתי הפיך על חפים מפשע, זועק מחוסר מידתיות ועומד בניגוד למושכלות השכל הישר וההיגיון הבריא והמשפטי.

80. כאמור לעיל, "מידת הסבירות מחייבת כי המשקל של הנתונים שלפני הרשות יהיה כבד יותר ככל שהחלטה המינהלית מורכבת יותר או פגיעתה קשה יותר. פגיעה קשה במיוחד בזכות יסוד צריכה להתבסס על נתונים מהימנים ומשכנעים במיוחד" (בג"צ 987/94 יורונט קווי זהב (1992) בע"מ ואח' נ' שרת התקשורת ואח', פ"ד מח(5) 412, פסקה 11(ד)).

81. קביעות עקרוניות אלו נקבעו גם בהקשר הספציפי של הפעלת הסמכות מכוח תקנה 119. כפי שנקבע בבג"צ 4597/14 עואודה נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית (מיום 1.7.14), "אין חולק כי הסנקציה שבתקנה 119 היא סנקציה חמורה ופגיעתה בזכויות יסוד של המפגע ובעיקר של בני משפחתו – פגיעה קשה היא; על כן נדרש שהראיות המנהליות יהיו חזקות במיוחד, "ראיות ברורות, חד משמעיות ומשכנות"..."

82. ואכן, אף אם על הפרק מונחים אינטרסים ביטחוניים כבדי משקל, אין בכך להצדיק פגיעה בזכויות יסוד של המבקשים על בסיס השערות לא מבוססות, ואין הצדקה להורדת נטל ההוכחה המוטלת לצורך זה על כתפי המשיבים.

פגיעה בזכות הטיעון של העותרים

83. צו ההחרמה וההריסה נשוא עתירה זו הוצא עוד לפני שהוגש כתב אישום נגד החשוד במערבות בפיגוע. אין בידי משפחתו של החשוד או הח"מ ולו ראשית ראייה בכל הנוגע למערבותו, הלכאורית, של _____ בפיגוע.

84. בעת הגשת ההשגה נגד צו ההריסה ובעת הגשת עתירה זו לא היה בידי ב"כ העותרים חומר ראיות רלוונטי כלשהו שמבסס את החשדות המיוחסות לחשוד. משכך, העותרים סבורים

כי נמנע מהם לממש כראוי את זכות הטיעון כנגד החלטת המשיב. מדובר בפגיעה קשה בכללי הצדק הטבעי, במיוחד כשמדובר בפעולה קיצונית שתגרום לפגיעה קשה בזכויות העותר.

85. מהותה של תקנה 119, המקנה סמכות ענישה קיצונית וחמורה, אינה מצביעה על היעדר תחולה של כללי הצדק הטבעי. נהפוך הוא. ככל שסמכות היא קיצונית יותר, וככל שהפגיעה בזכויותיו של האזרח היא חמורה יותר, כך יש להקפיד יותר על ההגנות הפרוצדורליות של האדם העלול להיפגע, לרבות זכותו להשמיע טענותיו.

86. לאור האמור, העותרים מבקשים מבית המשפט להורות למשיבים להמציא מידיית לב"כ העותרים את כל חומר הראיות הרלוונטי הנוגע לחשוד, ולאפשר לעותרים לתקן את עתירתם או לטעון טענות חדשות שלא באו לידי ביטוי בעתירה זו, לאחר שיתקבל מלוא חומר הראיות שמבסס את החשדות המיוחסים לחשוד.

87. העותרים יטענו כי החלטת המשיב לנקוט בצעדים אלה כנגד הבית הינה החלטת בוסר, וזאת מאחר ונתקבלה אף בטרם התבררה המסכת העובדתית באופן ממצא סביב האירוע שבעקבותיו הוציא המשיב את הצו נשוא עתירה זו. על פי המידע הקיים בידו של הח"מ, מדובר בחשוד בלבד, שמוחזק במעצר ימים וטרם הוגש נגדו כתב אישום כלשהו.

88. העותרים סבורים, כי מן הראוי היה להמתין עד להגשת כתב אישום נגד החשוד והכרעת דינו ואז לשוב ולשקול את הריסת הבית. לא ברור מדוע אצה למשיב הדרך להרוס את הבית דווקא בנקודת הזמן הנוכחית.

לסיכום

89. הפגיעה בחפים מפשע, ברכושם וחייהם אסורה. זהו ליבו של שלטון החוק. פגיעה בעיקרון זה, בוודאי על ידי מוסדות המדינה, מעבירה מסר קשה ומסוכן. דווקא בימים קשים אלה, יש צורך במסר מרסן, ויש צורך בחזרה לעקרון הבסיסי, הצודק והמוסרי:

**חלילה לך מעשות דבר הזה, להמית צדיק עם רשע, והיה כצדיק כרשע.
חלילה לך! השופט כל הארץ לא יעשה משפט? (בראשית יח 25)**

דווקא עתות אלו, הן שעת המבחן שלדמוקרטיה. דווקא לשעות כאלו עוצב בית-המשפט כגורם בולם ומאזן.

90. ואף אם לשון תקנה 119 מתירה לעשות כדבר הזה, לפגוע בחפים מפשע למען יראו וייראו, הרי מחויבים אנו, ומחויב המשיב, לפרש את הסמכות ולהפעילה ברוח דברים אלו.

וכך הובאו הדברים בפסיקה של בית-משפט נכבד זה, על-ידי כב' השופט חשין:

ואותו עקרון-יסוד כולנו ידענו ושנינו מאז היותנו: איש בעונו יישא ואיש בחטאו יומת. וכדבר הנביא: "הנפש החוטאת היא תמות בן לא-ישא בעוון האב ואב לא ישא בעוון הבן, צדקת הצדיק עליו תהיה ורשעת הרשע עליו תהיה" (יחזקאל יח כ). אין עונשין אלא-אם-כן מזהירין ואין מכים אלא את העבריין לבדו. זו תורת משה והוא הכתוב

בספר תורת-משה: "לא יומתו אבות על-בנים ובנים לא-יומתו על אבות כי אם-איש בחטאו יומת" (מלכים ב, יד, ו).

... מאז קום-המדינה – בוודאי כך מאז חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו – נקרא אל תוך הוראת תקנה 119 לתקנות ההגנה, נקרא בה ונשקע בה, ערכים שהם ערכינו, ערכים של מדינה יהודית, חופשית ודמוקרטית. ערכים אלה יוליכונו היישר אל ימים קדומים של עמנו, וימינו אלה כאותם ימים: לא יאמרו עוד אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה. כל האדם האוכל בוסר שיניו תקהינה.
(בג"ץ 2006/97 אבו פארה ג'נימאת ואח' נ' אלוף פיקוד מרכז, פ"ד נא(2), 651, 654-655; ור' גם את חוות-דעתו של כב' השופט חשין בפס"ד חיזראן, פס"ד אלעמרין ופס"ד נזאל).

91. במקרה דנן, מדובר **בנכס שכור** שאינו בבעלות משפחת החשוד. הנכס הינו בבעלותו של העותר שכלל לא השכיר את הנכס לחשוד, ומשכך המטרה ההרתעתית, המוטלת בספק כשלעצמה, אינה מתקיימת במקרה דנן, ועל כן יש להימנע מהפעלות סמכותו של המשיב ע"פ תקנה 119 במקרה זה.
92. הבית המיועד להריסה שייך לעותר, בעל מוגבלות קשה, שחי בירדן מעל 27 שנים ואשר השכיר את ביתו למר קונבע. לא היה בידו של העותר לדעת על כוונתו של החשוד ואף לא היה בידו למנוע פעולה כזו שמיוחסת לחשוד – כל אלה הופכים את ההחלטה לבלתי מידתית באופן קיצוני ודינה להתבטל.
93. החרמת והריסת ביתו של העותר מהווה סנקציה קיצונית אשר פוגעת קשות בזכויות יסוד של העותר – הזכות לקניין הזכות לכבוד והזכות לקורת גג הנגזרת ממנה, פגיעות אלה מתעצמת במיוחד כאשר מודבר בפגיעה בגורם שלישי שאינו מעורב באירוע כלל.
94. כאמור, אין בידי הח"מ ולו ראשית ראייה בכל הנוגע למעורבותו של החשוד באירוע שבעקבותיו הוציא המשיב את הצו נשוא עתירה זו. העותרים סבורים, כי מן הראוי היה להמתין לכל הפחות עד להגשת כתב אישום נגד החשוד.
95. העותרים מבקשים מבית המשפט הנכבד להורות למשיבים להמציא מידית לב"כ העותרים את כל חומר הראיות הרלוונטי הנוגע לחשוד, ולאפשר לעותרים לתקן את עתירתם או לטעון טענות חדשות שלא באו לידי ביטוי בעתירה זו, לאחר שיתקבל מלוא חומר הראיות שמבסס את החשדות המיוחסות לחשוד.
- לאור כל האמור, מתבקשת התערבותו של בית משפט נכבד זה. מכל הטעמים הנ"ל מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מתחת ידיו צו על תנאי וצו ביניים כמבוקש בראש העתירה, ולאחר שישמע את תשובת המשיב להופכם למוחלטים.
- בשל הדחיפות וחוסר האפשרות להיפגש עם העותר, נתמכת עתירה זו בתצהירה של עובדת המוקד, גב' ____ עבאס, שעמדה בקשר טלפוני עם העותר. מאותן סיבות, מצורף לעתירה ייפוי כוח של העותר שהתקבל, לאחר תיאום טלפוני, באמצעות הפקס.

22 במרץ 2018

